

Speleološki kamp „Šverda 2015“

Lovel Kukuljan
Speleološka udruga Estavela, Kastav

Velika vrtača Kod vode
Foto: Lovel Kukuljan

Uvod

Krajnji zapad Gorskog kotara bio je dugi niz godina zapostavljeno područje od strane hrvatskih speleologa. Daleko, nepristupačno i nezanimljivo planinarima i ostalim ljubiteljima prirode bilo je poznato tek šumari- ma sve dok nije 2003. godine šumar Željko doveo nabrijane speleologe iz Estavele željne novog perspektivnog terena. Ovo vrlo okršeno, šumovito i prostrano gorsko područje predstavlja čistu suprotnost od plitkog i izbušenog krša zaleđa Rijeke. Prva rekonosciranja pokazala su da se radi o speleološki vrlo zanimljivom terenu. Uslijedio je prvi speleološki kamp „Šverda '05“ čime započinje sustavno istraživanje ovog područja. Tom prilikom istražena je jama Kame Hame dubine 263 m i 20-tak drugih objekata. Pronalazak duboke jame bio je dobar početak i poticaj za nastavak istraživanja. Od tada pa dosad kroz speleološke kampove i vikend akcije istraženo je sveukupno 110 objekata od kojih su najdublje jame Treći svijet (-310 m),

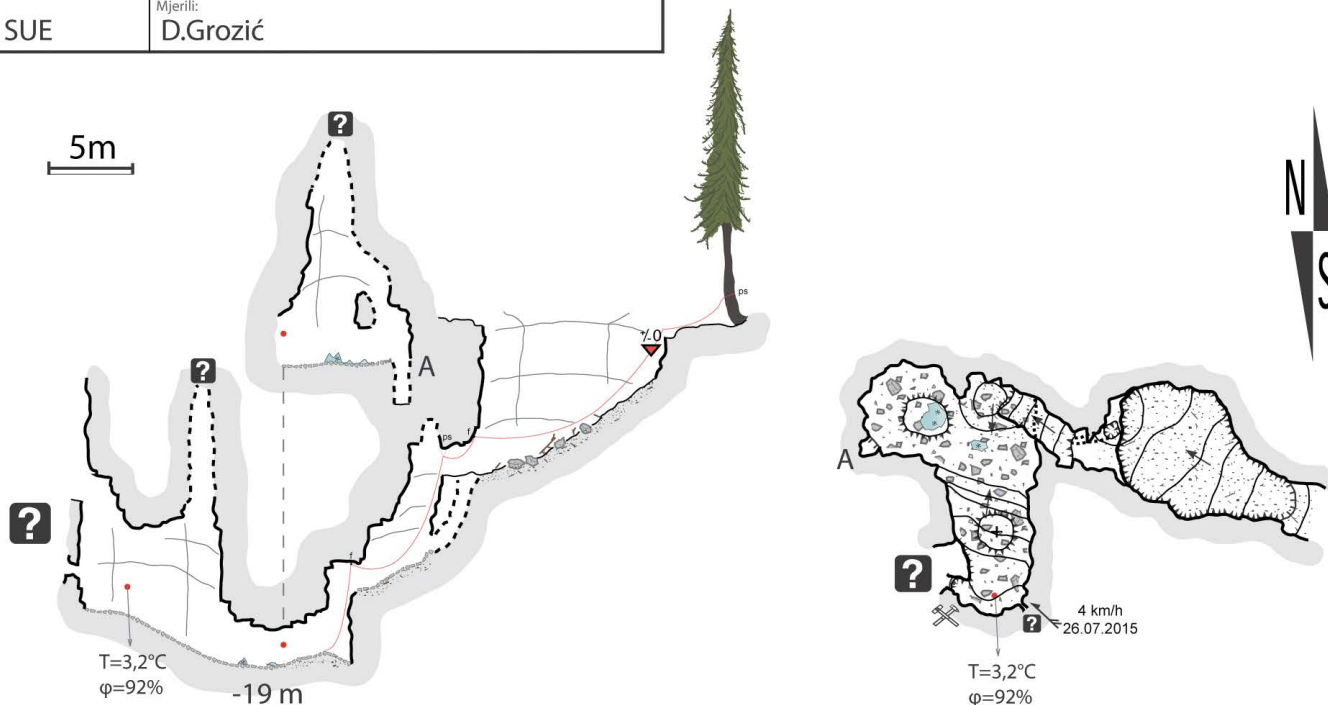
Jama na Kačju (-274 m) te već spomenuta Kame Hame. 2015. godine, nakon godinu dana pauze od Šverde i smjene generacije, Estavela se vraća na Šverdu. Na petodnevnom kampu krajem lipnja sudjelovalo je 11 članova SU Estavele (Dalibor Reš, Dario Maršanić,

Dino Grozić, Goran Nikolić, Ivana Lulić, Lovel Kukuljan, Luka Hutten, Nazif Habibović, Romeo Ivanić, Stefano Rudin, Vedran Malnar), 1 član Društva za raziskovanje jam iz Ljubljane (Teo Delić) te 4 gosta. Istražena su 3 objekta, a u 2 se istraživanja nastavljaju.

Uvala Dugarišće Foto: Lovel Kukuljan

	Katastarski broj:	Ime objekta: Štipaljka na Dugarišću	
	Broj pločice:	GK koordinate:	Nadmorska visina:
	051-150	5461677 5042314	1080 m
	Lokacija:	Duljina:	Dubina:
Šverda	50 m	-19 m	
Vrijeme istraživanja:	Snimali:	Mjerilo:	
27.-28.06.2015	L.Kukuljan	1:500	
Istraživali:	Mjerili:		
SUE	D.Grozić		

Rekognosciranje terena na Dugarišću Foto: Lovel Kukuljan

Tijek istraživanja i rezultati

Cilj ovogodišnjeg kampa bio je nastavak istraživanja na jugu Šverde gdje je lista neistraženih objekata bila najbrojnija. Na kampu „Šverda 2011“ članovi SO Željezničar pronalaze lokalitet „Kod vode“ kojeg sasvim zaslužno prozivaju „Malim Crnopcem“. Od onda se na tom malenom području radi skoro svake godine, tako i ove. Osim Crnopca u malom, prvi put se kročilo na lokalitet Dugarišće. Nedaleko jame čije koordinate nam je dao šumar iz Prezida, rekognosciranjem je pronađeno još 6 objekata, s doduše ne dubokim ulaznim vertikalama.

U srijedu u kasnim večernjim satima, ubrzo nakon dolaska i iskrcavanja opreme u bazu kampa, šumarsku kuću „Javor“, dolazi do prve i jedine žrtve ovog kampa. Naime, suhe cjepanice, mrak i nespretno rukovanje sjekirom čine svoje na nedužnom prstu koji uz stručnu pomoć i svu potrebnu opremu biva uspješno sašiven na licu

mjesta. Sljedeći dan nakon jutarnje kavice i fritaje s gljivama, odlazi se na lokalitet Kod vode. Padaju dvije omanje jame, Jama kod suhog bora 1 i 2 koje su odlično poslužile novopečenim pripravnicima za vježbanje tehnika opremanja i crtanja. Petak je bio radni dan za većinu ljudi, tako da su u kampu ostala samo dvojica najupornijih. Cilj dana je pronaći pihalicu iz 2006. te pokušati proširiti ulaz. Sat bezuspješnog hodanja po nepreglednoj šumi bukve i jele rezultirao je prelaskom na plan B, širenje pihalice od Ž-ovaca od koje imamo točne koordinate. Pihalica je na samom dnu prostrane ljevokaste vrtače te naliči na početak dubokog zarušenja prekrivenog mahovinom i balvanima. Upornost i entuzijizam su bili na razini, cirkulacija zraka također nije bila zanemarljiva, no pihalica traži enormnu količinu volje da se je nastavi kopati. Navečer većina ljudi stiže u kamp. U subotu se ekipa dijeli na tri tima. Prvi tim (Dino Grozić, Nazif Habibović, Lovel Kukuljan) odlazi na Dugarišće istražiti

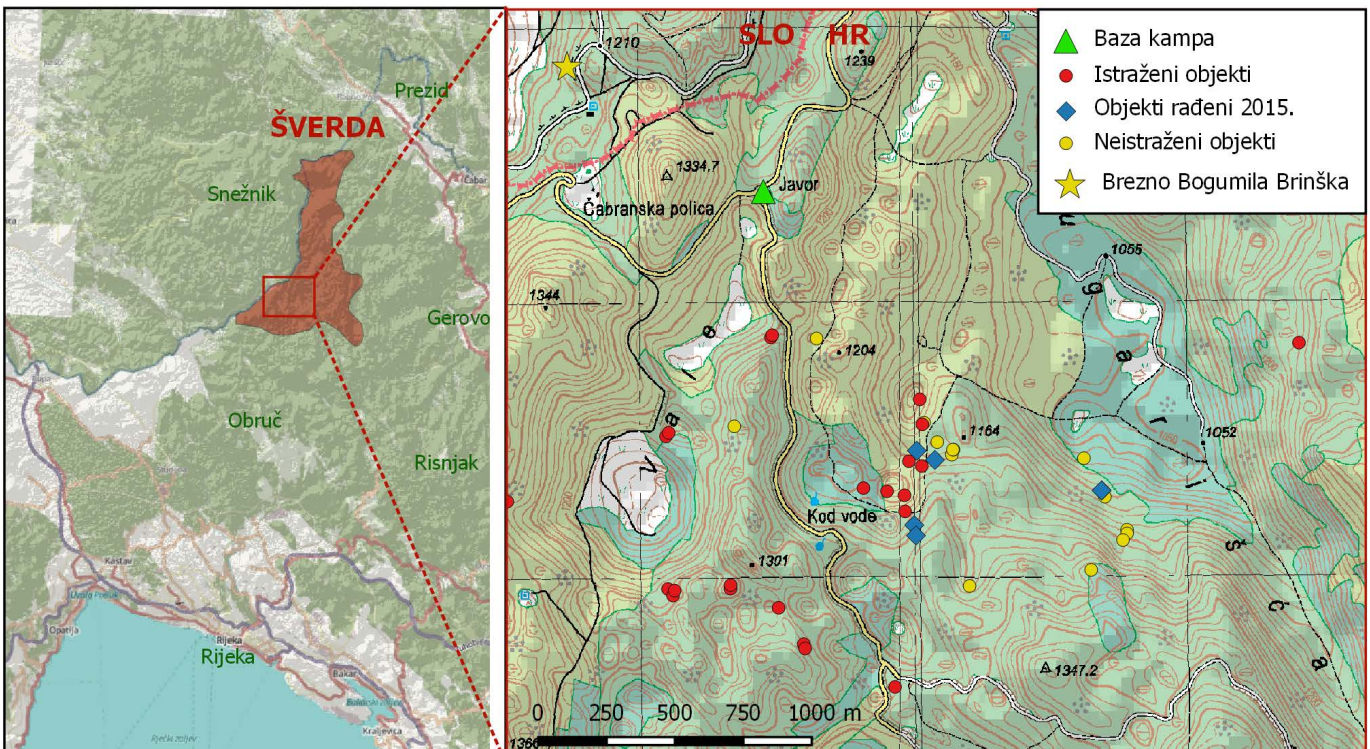
Dvorana u jami Štipaljka na Dugarišću
Foto: Lovel Kukuljan

jamu od šumara, drugi i treći nastaviti istraživati jame Kod vode. Dugarišće je toponim za dugu travnatu uvalu okruženu brdom Bukove gore s istoka i lokalitetom Kod vode sa zapada, koja geološki gledano dijeli kredne od jurskih vapnenaca, koji pak dominiraju ostatkom zapadnog Gorskog kotara. Jama se ubrzo pronalazi te nakon par sati rekognosciranja okolnog terena, ekipa oprema malenu vrtaču koja predstavlja ulaz u jamu. Na zapadnom rubu lako je uočljiv nastavak u obliku okna 2 x 2 m gdje se nakon

par vertikalica u ispucanom dolomitu otvara široka dvorana s nekoliko visokih dimnjaka. Na južnom kraju dvorane primjećuje se suženje na 1 m visine iza kojeg se čuje padanje kamenja još 10-tak metara. Kako tom prilikom oprema za širenje nije bila pri ruci, odlučuje se tehnički popeti zid iza kojeg se nalazi isti prostor kao iza suženja. Tik pred kraj penja, bušilica odbije surađivati te ekipa umjesto spitanja u penju odlučuje nacrtati jamu do izlaza te se vratiti sljedeći dan s opremom za širenje. U nedjelju se kroz probijeno

suženje uletilo u još nekoliko vertikalica te dvoranicu na čijem dnu je bilo sljedeće suženje. Dvije pune baterije Hiltice nisu bile dovoljne za proboj zbog čega taj perspektivan upitnik čeka do sljedeće bolje prilike.

Drugi tim (Dario Maršanić, Romeo Ivanić) i treći tim (Dalibor Reš, Teo Delić) istraživali su okolicu, tako prozvano, Velike vrtače Kod vode (VVKV). Radi se zapravo o jako širokoj jami koju bi da se u potpunosti istraži trebalo krenuti opremiti s minimalno 3 različita mjesta odnosno rubova vrtače. Razlog tomu je dno jame u obliku vrlo strme, ledene i krušljive padine s nebrojeno drvenih trupaca što čini kretanje od jednog ruba do drugog nemogućom misijom. Na najdubljem dijelu jame, led je djelomično otopljen te je zato čitav južni rub jame jedno veliko lažno dno. Jama Kod vode 2 nalazi se niti 10 m od zapadnog ruba VVKV-a, a drugi tim ju je opremio do procjenjene dubine od oko 80 metara. U jami su primijećene dvije paralelne vertikale te dopiranje svjetlosti iz smjera VVKV-a, no zbog manjka vremena jama nije u potpunosti istražena ni nacrtana te je zato ostavljena opremljena. U narednoj akciji u 9. mjesecu VVKV je opremljena preko JZ ruba koji vodi do najdublje dijela jame gdje se 50 metara niže stiglo do ledenog čepa dok je KV2 rasporemljena. Treći tim je istražio Okruglu jamu Kod vode dubine 13 m i duljine 20 m.

Tablica istraženih objekata

Ime objekta	Br. pločice	Koordinate	Z	Duljina [m]	Dubina [m]	Crtao
Jama kod suhog bora 1	01-0397	5460997 5042154	1202	13	10	L.Kukuljan
Jama kod suhog bora 2	051-068	5460991 5042192	1202	7	5	N.Habibović
Okrugla jama Kod vode	051-167	5461068 5042429	1130	20	13	D.Reš
Štipaljka na Dugarišću	051-150	5461677 5042314	1080	50	19	L.Kukuljan

Zaključak

Organizacijom speleološkog kampa u 2015. godini, udruga je proslavila 10. obljetnicu od početka sustavnog istraživanja Šverde. U povodu te obljetnice u Spelegaleriji je otvorena izložba pod imenom „Podzemlje Šverde – deset godina speleoloških istraživanja“ gdje su prikazani povijest i rezultati istraživanja, pregled kroz tri najdublje jame te ostale posebnosti. Unatoč tomu što se na Šverdi godinama radilo, istražen teren još uvijek predstavlja kap u moru s obzirom na veličinu i opseg ovog dijela Gorskog kotara koje se od Šverde dalje pruža južno prema Obruču, jugoistočno prema Risnjaku, istočno prema Gerovu te sjeveroistočno prema Prezidu. Okolica slovenskog Snežnika koja graniči s Gorskim kotarom je od strane slovenskih speleologa kudikamo bolje istraženija, a najdublja istraženija jama, Brezno treh src dubine 606 m, udaljena je svega 500 m od državne granice. Ako uzmemo u obzir nadmorsku visinu glavnog izvora prema kojem se dreniraju vode ovog područja, izvora Rječine na 325 m.n.v, onda postoji potencijal za pronalaskom jame dubine preko 1000 m. Buduća istraživanja pokazati će da li se radi samo o snovima ili stvarnosti.

Penj u Štipaljci na Dugarišću
Foto: Lovel Kukuljan

SUMMARY Speleological Research Camp „Šverda 2015“

At the end of June 2015 The „Estavela“ Speleological Society organised the „Šverda 2015“ Speleological Research Camp where the systematic investigation of Šverda, or rather the west end of Gorski kotar, was continued. Twelve cavers from two clubs and four guests participated in the research camp. Research continued in the southern part of Šverda where three caves were explored and nine were found. The 10th anniversary of the first exploration of Šverda in 2005 was commemorated by designing an exhibition dedicated to this in the Spelegallery in Kastav.